

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Wet HOF

Voor: commissie BFE

Donderdag 26 augustus 2013

26 augustus 2013
door: René Stigt

Mee eens of niet mee eens?

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Wethouder Vermeulen / Schutte / Bogaards

Wethouder Ruifrok / Poppe / Van der Werff

Wet HOF

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Wet HOF

Wet Houdbare Overheidsfinanciën

- EMU-tekortruimte voor decentrale overheden tot en met 2015 blijft gehandhaafd op 0,5% bbp van 3% bbp.
- Per 2016 0,4% en per 2017 0,3% bbp 2017.
- Gemeenten 0,38%, provincies 0,07 waterschappen 0,05%.
- € 620 miljard BBP is tekort gemeenten maximaal € 2,4 mld.
- Geen sancties tot 2016.
- Daarna mogen gemeenten niet meer uitgeven dan er binnen- komt op kasbasis. Dit vraagt een zorgvuldige planning en monitoring van de begroting en anticipatievermogen.

Wet HOF

Noordoostpolder

	Referentiewaarde	EMU-saldo
2012	- € 5,1 mln	- € 19,5 mln
2013	- € 5,2 mln	+ € 5,6/- 19,8 mln (bijgesteld)
2014	- € 5,3 mln	- € 8,6 mln
2015	- € 5,4 mln	- € 4,0 mln
2016	- € 5,6 mln	- € 0,7 mln

Wet HOF

Berekening van het EMU-tekort:

- + Begrotingssaldo vóór mutatie reserves, corrigeren naar kasstromen
- + afschrijvingen ten laste van exploitatie
- + dotaties aan voorzieningen ten laste van exploitatie
- + baten en bijdragen die niet in de exploitatie zijn opgenomen
- investeringen in vaste activa die worden geactiveerd
- + desinvesteringen voor zover niet exploitatie verantwoord
- aankoop/uitgaven grond en bouwrijp maken, niet in de exploitatie
- + baten grondexploitatie voor zover niet in exploitatie verantwoord
- lasten rechtstreeks ten laste van de reserves/voorzieningen
- boekwinst op verkopen effecten voor zover verantwoord in exploitatie

Kastroomoverzicht Noordoostpolder

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

	<i>(Pagina 9 Jaarstukken 2012)</i>	
• <i>Operationele activiteiten</i>		
• Resultaat na bestemming	€ 2.244.063	-/-
• Afschrijvingen	€ 2.897.627	
• Afwaarderingen	€ 2.936.616	
• Dotatie voorzieningen	€ 10.917.678	
• Mutatie kortlopende vorderingen	€ 1.027.394	
• Mutatie kortlopende schulden	€ 915.193	
• Mutatie overlopende activa	€ 898.097	-/-
• Mutatie overlopende passiva	€ 1.145.924	-/-
• Aflossingen uitgeleende gelden	€ <u>1.139.023</u>	
• Vrijgekomen middelen		€ 15.545.447
• <i>Investeringsactiviteiten</i>		
• Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa	€ 6.599.885	-/-
• Investeringsactiviteiten in financiële vaste activa	€ 710.633	-/-
• Desinvesteringen materiële vaste activa	€ 1.765.623	
• Investeringsactiviteiten in gronden	€ 5.934.030	-/-
• Inkomsten uit grondverkoop	€ <u>7.923.102</u>	
• Onttrokken middelen		€ 3.555.823 -/-
• <i>Financieringsactiviteiten</i>		
• Onttrekking aan voorzieningen	€ 4.184.933	-/-
• Onttrekking aan reserves	€ 11.114.429	-/-
• Aflossingen ontvangen leningen	€ 109.827	-/-
• Ontvangen leningen	€ <u>2.705</u>	
• Onttrokken middelen		€ <u>15.406.484</u> -/-
• Per saldo onttrokken middelen 2012		€ 3.416.860 -/-

Herkomst middelen 2013

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

- Algemene uitkering: € 45 miljoen
 - Gemeentelijke heffingen: € 21 miljoen
 1. OZB: € 9 miljoen
 2. Afvalstoffenheffing: 4,5 miljoen
 3. Rioolrechten: € 3,3 miljoen
 4. Begraven € 0,7 miljoen
 5. Burgerdiensten € 0,8 miljoen
 6. Leges bouwen /welstand/bestemmingsplannen € 2 miljoen
 - Doeluitkeringen/bijdragen: € 18 miljoen
(WSW: € 6 mln /Bijstand € 12 mln)
 - Bouwgrondexploitatie: € 16 miljoen
 - Onttrekking reserves: € 5,3 miljoen
 - Bespaarde rente: € 3,5 miljoen
 - Overige: € 3 miljoen
- »
- € 111 miljoen

Middelenbesteding 2013

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

• Groen en schoon:	€ 13 miljoen
• Infrastructuur:	€ 8 miljoen
• Openbare orde en veiligheid:	€ 3 miljoen
• Bouwen en wonen:	€ 20 miljoen
• Leren in de NOP:	€ 7 miljoen
• Sport:	€ 6 miljoen
• Kunst/cultuur en bibliotheek:	€ 6 miljoen
• Maatschappelijke participatie:	€ 28 miljoen
• Sociale werkvoorziening:	€ 6 miljoen
• Bevorderen werkgelegenheid/ recreatie:	€ 2 miljoen
• Burgerdiensten:	€ 2 miljoen
• Bestuur en organisatie:	€ 4 miljoen
• Financiën:	€ 5 miljoen
• Overige/afrondding:	<u>€ 1 miljoen</u>

Totaal: € 111 miljoen

Vraag: met hoeveel schuld is het gemeentebezit belast? Theorie algemeen.

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

- Rentekosten (en aflossing?) verdrücken publieke voorzieningen.
- Met welke erfenis wordt de toekomst opgezaald?
- Hoge schulden kunnen door rentekosten onhoudbaar worden.
- Schulden worden nominaal gewaardeerd en zijn een betrouwbare maatstaf.
- Aanvullend kijken naar bezit. Hebben we het gemeentebezit allemaal nodig?

Wanneer is schuld te hoog?

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

- Debratio $> 80\%$
 - netto schuld : exploitatie $> 100\%$
- Voorzichtigheid geboden bij:
 - netto schuld : exploitatie $> 60\%$
- Voor oordeel ook kijken naar:
 1. aflossingen uitstaande leningen & verkoop grond
 2. onbenutte belastingcapaciteit (noemereffect)
 3. kans terugval inkomsten (noemereffect)
 4. risico's uitgavensfeer

Vermogen 2012

Activa

	31-12 (1-1)	
Gronden	€ 37 mln	(44)
Gebouwen e.d.	€ 53 mln	(54)
Fin. Vaste activa	€ 10 mln	(10)
Vlottende fin.activa	€ 2 mln	(3)
Overlopende activa	€ 8 mln	(7)

Totaal	€ 110 mln	(118)

Passiva

	31-12 (1-1)	
Algemene reserve	€ 10 mln	(10)
Bestemmingsres.	€ 65 mln	(78)
Voorzieningen	€ 11 mln	(9)
Vaste schulden	€ 2 mln	(3)
Vlottende passiva	€ 13 mln	(8)
Overlopende passiva	€ 9 mln	(10)

Totaal	€ 110 mln	(118)

Hoezo eigen vermogen?

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Waarderingsaspecten

- De balans moet in evenwicht zijn. Eigen vermogen is fictieve rest post.
- Eigen vermogen is geen geld. Maar voor betalen investering is juist wel geld nodig.
- Bij € 1 miljoen eigen vermogen kunnen de schulden € 5 miljoen bedragen maar ook € 150 miljoen.

Simultaneïsme in p&c: schaken op 6 borden

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Jan Timman in Sneek

Liquiditeit stvz

- Noordoostpolder staat € 14 miljoen rood (26-08).
- Planning twee jaar vervroegd door nog niet ontvangen bijdrage grondverkoop Stadshart.
- Geen zicht meer op positieve liquiditeitsstand.
- Ruimte in de begroting voor circa € 18 miljoen langlopende leningen. Nooit meer terugbetalen!?
- Plannen/bestemming voor € 65 miljoen.
- Elke € meer uitgeven is niet begroot. Bij “gratis” kort geld is er nog € 18 miljoen ruimte. Daarna geeft elke miljoen € 35.000 extra last. In het geval de rente stijgt, wijzigt de situatie.

Stand van zaken boekjaar 2013

- Lenterapportage: € 1.495.000 tegenvaller
- Voorjaarsrapportage: € 150.000 tegenvaller
- Afw. Poldertoren: € 400.000 tegenvaller
- Meicirculaire 2013: € 400.000 tegenvaller
- Totaal 2013: € 2.045.000 tegenvaller
- Dekking 2013: € 942.000 “meevaller”
- Dekken uit reserves: € 1.503.000
- Vrij deel reserve RBP: € 1.311.000
- Vraagstuk: € 192.000

Uitgaven en geen inkomsten EMU-saldo

Jaarlijkse investeringsruimte (reserves en activeren) € 5,5 mln (=referentewaarde)

1. Corridor/Wellerwaard:	€ 9,5 miljoen
2. Stadshart Emmeloord:	€ 1,5 miljoen
3. Sportboulevard (activ.:€ 8,1 mln)€	7 miljoen
4. Riolering (reserves+voorz.):€	5 miljoen
5. Herstructurering	€ 5 miljoen
6. Vervanging Marknesserbrug:	€ 4,5 miljoen
7. Het Nieuwe Werken:	€ 4,5 miljoen
8. N50 transitiegelden	€ 4,0 miljoen
9. Afvalstoffenheffing:	€ 1,0 miljoen
10. GVVP:	€ 0,3 miljoen
11. Begraafplaats Emmeloord:€	0,8 miljoen
12. Materieel Wijkbeheer:	€ 1 miljoen
13. Gymzaal Skagerak:	€ 0,9 miljoen
14. Onderwijshuisvesting:	€ 2,5 miljoen
Beleidsplanning 2014 – 2017: €	<u>1,1 miljoen</u>
Totaal:	€ 48,6 miljoen

Niet in evenwicht?

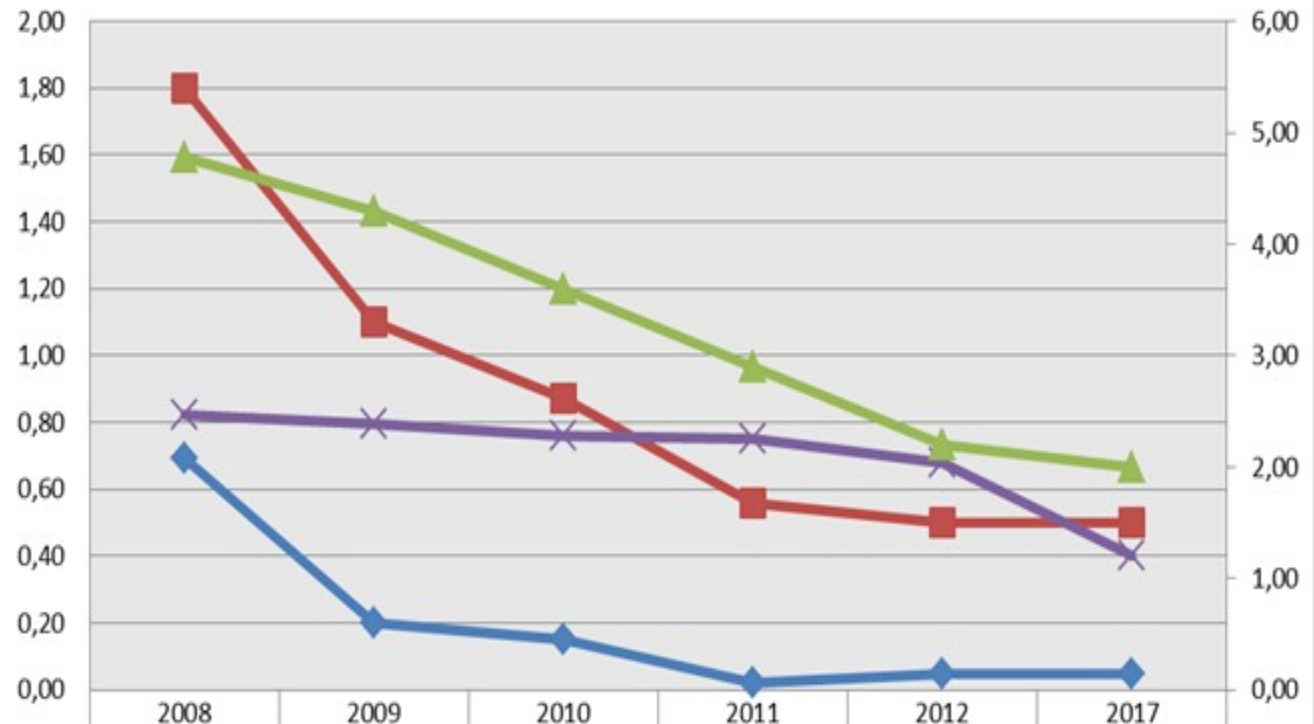
Eitje?

Liquiditeit/Solvabiliteit

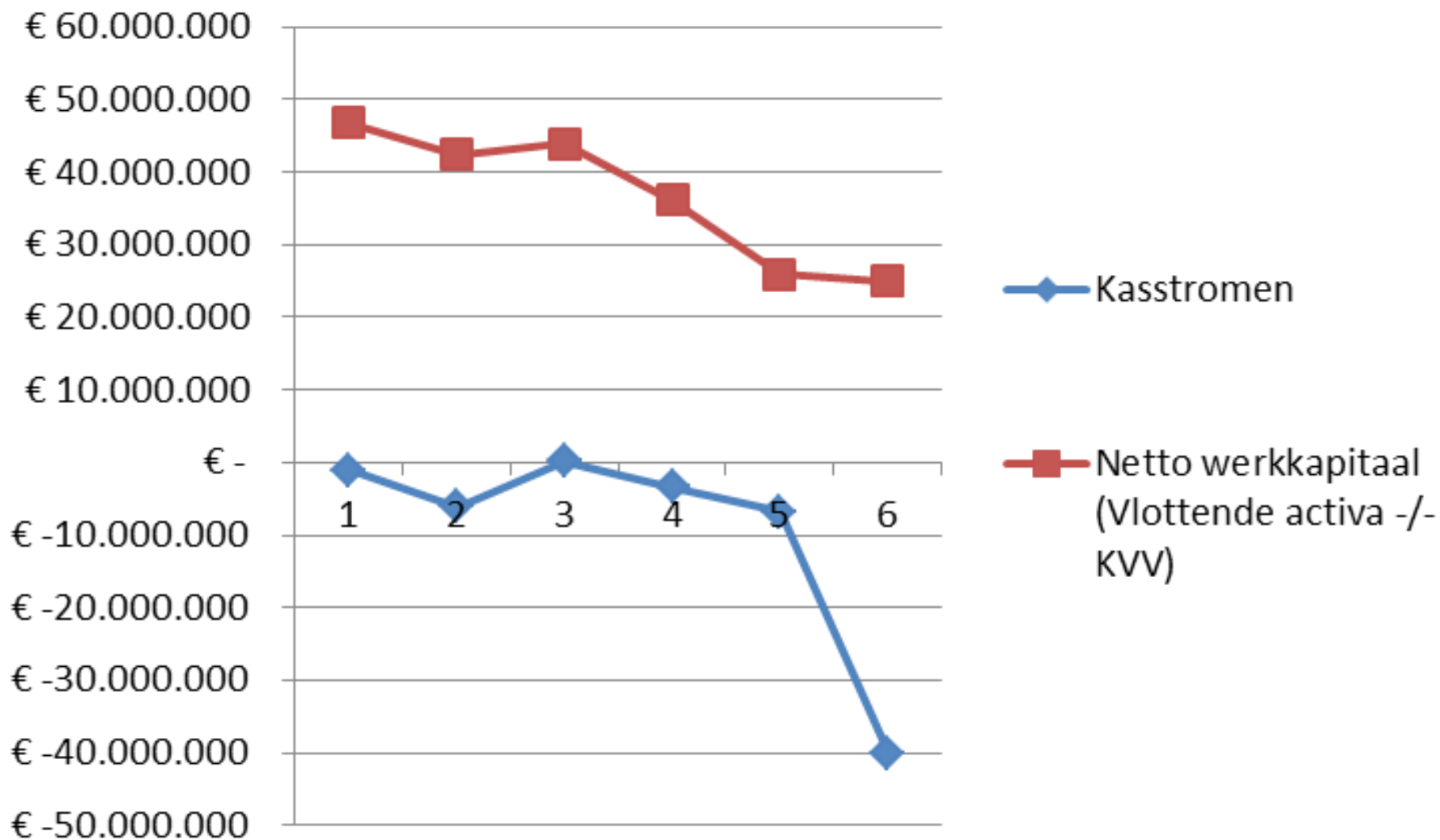
gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Financiële ratio's jaren 2008-2012 + 2017

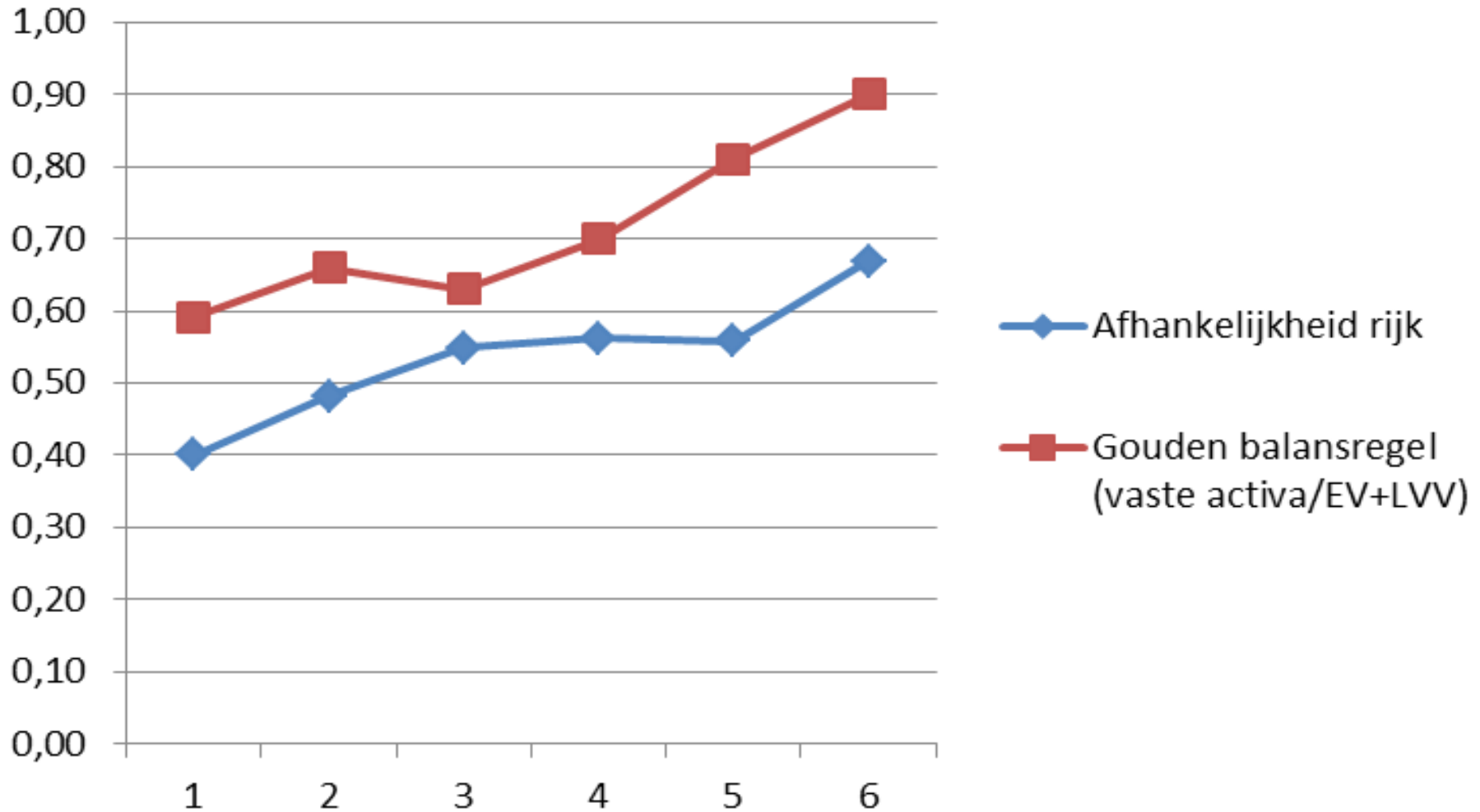

Cash ratio (cash + direct in contanten om te zetten waardepapieren/ KVV)	0,69	0,20	0,15	0,02	0,05	0,05
Quick ratio VLA - voorr./KVV	1,80	1,10	0,87	0,56	0,50	0,50
Solvabiliteit (EV/TV)	0,82	0,80	0,76	0,75	0,68	0,40
Current ratio VLA/VLP	4,77	4,30	3,60	2,90	2,20	2,00

Geldstromen

(On)afhankelijkheid van Rijk excl decentralisaties

Focus

- Geen sancties tot 2016.
- Hoog investeringsniveau 2013.
- Planning versus investeringsruimte uiterlijk in evenwicht per 2016.
- Flexibiliteit in fasen investeringen.
- Beleid ontwikkelen dat investeringsmogelijkheden faciliteert binnen de mogelijkheden van de wet.
- Directe relatie solvabiliteit/weerstandsvermogen/rentelasten.
- Aantrekken economie, in het bijzonder grondverkopen en Emmeloord Centrum kan financiële eruptie geven en dus nieuwe mogelijkheden voor beleid en beheer.
- Verdere verslechtering economische effecten hebben grote impact in het bijzonder grondverkopen en Emmeloord Centrum.

Beleidsoverwegingen

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

- Strategische keuzes.
- Helder beeld over lange(re) termijndoelen.
- Wat willen wij met de balans: herstructureren.
- Herstructureren betekent prioriteren.
- Prioriteiten betekent wijzigen zekerheden status doelstelling.
- Onderlinge afstemming en politiek draagvlak.
- Activeren: onorthodoxie mag (mits BBV-proof).
- Rente en afschrijving geven investeringsruimte, maar ook een structurele lastendruk.
- Rente is een belangrijk begrotingsaspect.

Schatkist- bankieren

- Geldt alleen wanneer je geld hebt en dat heet Noordoostpolder niet.
- Wanneer je wel geld hebt, wordt dat ‘s nachts overgemaakt naar speciale rekening bij de staat.
 - Zo heeft de staat minder staatsschuld, want zij werkt op kasbasis.
- Geen riskante beleggingen lagere overheden.
- Diverse gemeenten zijn tegen vanwege:
 - * idee “eigen belang weegt zwaarder”;
 - * rentederving.

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

of

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Bedankt voor uw aandacht!